
EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (február)

A FEBRUÁR 24-I BELÜGYI TANÁCSÜLÉS EREDMÉNYEI. A magyar elnökség alatti első formális bel- és igazságügyi tanácsülésre Brüsszelben került sor. Az ülést Pintér Sándor belügyminiszter elnökölte. A napirenden számos kérdés szerepelt, ezek közül kettő megvitatására (EU PNR-irányelv, EU–USA TFTP-megállapodás felülvizsgálata) a következő tanácsülésen kerül majd sor. Az ülésen természetesen hangsúlyosan szerepelt az észak-afrikai helyzet felmérése és a kezeléséhez szükséges belügyi részvétel megvitatása. A belügyi aspektust elsősorban a menekültügyi és migrációs kérdések kapcsán érinti a válság, tekintettel azonban a mediterrán országok közvetlen érintettségére, illetve a görög–török határon régóta tapasztalható nehézségekre, a téma a határigazgatás és a külső határok megfelelő védelme szempontjából is kifejezetten érzékeny. A napirenden szerepelt még az Európai Unió és Törökország között megkötendő visszafogadási megállapodás kérdése, ebben a miniszterek elhúzódozó vita nyomán következtetéseket fogadtak el, amelyek tartalma azonban, a vízumliberalizáció lehetőségeivel összefüggésben, valószínűleg nem nyújt majd eleget a török fél számára a megállapodás aláírásához.

BULGÁRIA ÉS ROMÁNIA CSATLAKOZÁSA A SCHENGENI TÉRSÉGHEZ. A magyar elnökség kezdeményezése alapján a belügyminiszterek elnökségi következtetéseket fogadtak el Románia és Bulgária schengeni térséghez csatlakozása folyamatának jelenlegi állásáról. A két tagállam schengeni csatlakozásának feltétele, hogy a tanács – az Európai Parlamenttel való konzultáció után – egyhangú határozatot hozzon a vívmányok teljes körű alkalmazásáról, azaz a technikai felkészültségről, és ennek folyományaként a két tagállammal közös és a két tagállam közötti belső határellenőrzés megszüntetéséről. Románia és Bulgária a korábbi elnökségekkel egyeztetve a magyar elnökségre időzítette csatlakozását, úgy nyilatkoztak, hogy a két tagállam egy időben csatlakozik majd a térséghez. Az eddig lezajlott értékelések azt mutatják, hogy Románia a schengeni vívmányok valamennyi értékelt területén sikeresen véghezvitte az előírt technikai felkészülést, míg Bulgária külső szárazföldi határai vonat-

kozásában bizonyos hiányosságok tapasztalhatók. Tekintettel arra, hogy a két tagállamnak közös szárazföldi határa van, és a két ország közösen csatlakozna a schengeni térséghez, Bulgária mindent megtesz annak érdekében, hogy teljesítse valamennyi szükséges követelményt. A két tagállam csatlakozása kiemelten fontos a magyar elnökség számára, így az elnökség szorosan együttműködve valamennyi tagállammal továbbra is azon lesz, hogy minden érintett számára elfogadható megoldás szülessen.

TANÁCSI KÖVETKEZTETÉSEK ELFOGADÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ BELSŐ BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ BIZOTTSÁGI KÖZLEMÉNYRŐL. A belügyminiszterek elfogadták a magyar elnökség által kezdeményezett tanácsi következtetéseket az Európai Unió belső biztonsági stratégiájának megvalósításáról szóló bizottsági közleményről. Az említett következtetések alapja a 2010. november 22-én az Európai Bizottság által kiadott közlemény, és tartalmazza a tanács álláspontját a korábban elfogadott uniós belbiztonsági stratégia végrehajtása kapcsán vázolt bizottsági elképzelésekről. A következtetéseknek megfelelően az „európai biztonsági modellnek” a bizottság által szolgáltatott elképzelések mellett a tagállamok kiegészítéseivel, illetve a tanács által létrehozott operatív testület, a COSI közreműködésével kell kikristályosodnia, hiszen a COSI fő feladata a stockholmi program szerint is a belső biztonsági stratégia kialakítása, nyomon követése és megvalósítása. A magyar elnökség nagy hangsúlyt helyez az Európai Unió biztonsága külső és belső dimenzióinak együtt kezelésére, illetve annak szükségességére. A következtetések alapvetően üdvözli a bizottság közleményét. A tagállamok egyetértenek a bizottsággal abban, hogy a belső biztonsági stratégia által meghatározott és a bizottsági közlemény által kiegészített „európai biztonsági modellnek” közös cselekvési ütemterven, a biztonsági fenyegetések következményeinek megelőzése és kezelése közötti megfelelő egyensúlyon, a biztonsági politikák közös értékek alapján történő fejlesztésén kell alapulnia, határozottabb törekvéssel az EU biztonsága külső és belső vonatkozásainak szorosabb együtt kezelésére és a harmadik országok cselekvési képességét erősítő kezdeményezések előmozdítására. A belső biztonság megteremtéséhez fontos a határozott, összehangolt európai fellépés, de különös figyelmet kell fordítani arra, hogy ez ne jelentsen felesleges pénzügyi és adminisztratív terhet egyetlen érintett szereplő számára sem. A magyar elnökség egyik kiemelt feladata a COSI szerepének és jellegének stabilizálása, a bizottságnak pedig együtt kell működnie a COSI-val a belső biztonságot érintő kérdésekben; a biztonsági stratégia végrehajtását szolgáló cselekvési ütemterv kidol-

gozása közös feladat. A következtetések arra is felkéri a bizottságot, hogy a következő többéves pénzügyi kereten belül esetlegesen létrehozandó belső biztonsági alap is megfelelően tükrözze a belső biztonsági stratégia célkitűzéseit és prioritásait, segítse elő, hogy az érintett szervek és ügynökségek a lehető legkönnyebben végrehajthassák a kiemelt intézkedéseket, a pénzügyi forrásokat kezelő alap legyen rugalmas és alkalmazkodó.

AZ EURÓPAI BÜNMEGELŐZÉSI HÁLÓZAT DÖNTÉSHOZÓ TESTÜLETÉNEK ELSŐ ÜLÉSE. A magyar EU-elnökség alatt az Európai Bünmegelőzési Hálózat (European Crime Prevention Network; EUCPN) döntéshozó testületének első ülésére február 25-én került sor Budapesten, a Belügyminisztériumban. Az ülésen 24 tagállam 31 bünmegelőzési szakértője mellett az Európai Tanács Főtitkárságának és az Európai Bizottság egy-egy képviselője is részt vett. Az ülés jelentős előrelépés volt a hálózat stratégiájának elfogadása irányába, aminek előkészítésében a magyar elnökség jelentős szerepet vállalt. A stratégia – az EUCPN történetében először – ötéves időtartamra (2011–2015) határozza meg a prioritásokat és a feladatokat. Célja, hogy az EUCPN a gyakorlati bünmegelőzési szakemberek és szakpolitikusok fő hivatkozási pontjává váljon, hozzájáruljon a bünmegelőzéssel kapcsolatos minőségi információk terjesztéséhez, valamint helyi, nemzeti és uniós szinten is elősegítse a bünmegelőzési programok, stratégiák és politikák kialakítását a következő években. A stratégia elfogadására a tervek szerint hamarosan, még a magyar elnökség idején sor kerül.

Az Európai Bünmegelőzési Hálózatot az Európai Tanács 2001/427/IB határozata hozta létre az uniós szintű bünmegelőzés fejlesztése céljából. A 2001 óta működő hálózat fő feladata, hogy elősegítse a bünmegelőzési tevékenységet az EU tagállamaiban, és lehetővé tegye a hagyományos bűnözés megelőzése céljából rendelkezésre álló jó gyakorlatok megosztását. A hálózat a tagállamok kormányai által kijelölt nemzeti képviselőkből és helyetteseikből, valamint a kutatóintézetek által megjelölt kontaktszemélyekből áll. Elnöke az EU Tanácsának aktuális elnökségét adó tagállam képviselője. A hálózat legfőbb döntéshozó szerve a tagállamok nemzeti képviselőiből áll, és félévente kétszer ülésezik. A hálózat munkáját a Belgium által működtetett titkárság segíti. A hálózat működéséről szóló 2009. márciusi, külső értékelő által készített hatásvizsgálat megjelenése óta valamennyi EU-elnökség nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy az EUCPN hatékonyabban működő, a gyakorlati szakemberek számára hasznosítható információkat közvetítő szervezet legyen. Az EUCPN működéséről rendelkező új tanácsi határozat (2009/902/IB)

2009-ben megteremtette a hatékonyabb működés új szervezeti kereteit. A magyar elnökség célja a félév folyamán a reformfolyamat sikeres lezárása és a tartalmi tapasztalatcsere fokozása, a szakemberek számára hasznosítható eredmények felmutatása. Az ötéves stratégia elfogadása is ebbe a keretbe illeszkedik majd.

HERMES 2011 – KÖZÖS MŰVELET AZ ÉSZAK-ÁFRIKÁBÓL ÉRKEZŐ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓS HULLÁM KEZELÉSÉRE. 2011. január 1. és február 13. között csaknem ötezer illegális bevándorló tunéziai állampolgárt fogtak el Olaszország tengeri és szárazföldi határain, területén, közülük február 12-én 24 óra alatt mintegy ezer tunéziai migráns érkezett Lampedusa szigetére. A szigeten elfogott illegális migránsok száma 2008-ban tetőzött (egy év alatt 7200), akkor a migránsok Líbián keresztül érkeztek. A 2008-as hullám nyomán 2009-ben bevezetett intézkedések, az olasz és líbiai hatóságok közös járőrszolgálat, a Hermes 2009 közös művelet hatékonyan csökkentette a migrációs nyomást. Azóta a tunéziai állampolgárok által benyújtott menedékkérelmek száma viszonylag alacsony (évente 450) maradt az EU egész területén. A líbiai és tunéziai események, a politikai és gazdasági válság azonban a két ország határőrzetére is igen negatív hatással van, így az olasz hatóságoknak hirtelen hatalmas teherrel kellett szembenéznük.

Olaszország a Frontextől kért segítséget, és február 20-án a Földközi-tenger medencéjének középső részén kezdetét vette az eredetileg júniusra tervezett, de az említett események miatt előre hozott Hermes 2011 közös művelet. Az Olaszország által vezetett közös művelet várhatóan március 31-ig tart, de szükség szerint meghosszabbítható. A tengeri eszközöket Olaszország biztosítja, a légi határok megerősítéséhez Franciaország, Hollandia, Málta, Németország és Spanyolország is segítséget nyújt. Tíz tagállam és Svájc szakértői segítik az olasz hatóságok munkáját az információgyűjtés, a migránsok állampolgárságának megállapítása, az EU külső határain a bűncselekmények megelőzése és korai feltárása területén. A Frontex szakértői segítik az olasz hatóságokat az EU külső déli határait fenyegető veszélyek folyamatos elemzésében. Az Europol is bekapcsolódott a Hermes 2011-be: mobil irodát küldött Lampedusába, szakértői elemzői támogatást adva a közös művelethez.

UNIÓS TERVEK A GYERMEKEK JOGAINAK MEGERŐSÍTÉSÉRE. Az Európai Bizottság február 15-én mutatta be a gyermekek jogainak megerősítését célzó programját, amely az Európai Unió Alapjogi Chartáját ültetné át a gyakorlatba. A tizenegy intézkedést tartalmazó program összhangban van a lisszaboni szer-

EURÓPAI UNIÓ

ződésben foglalt követelménnyel, amely szerint az EU-nak elő kell segítenie a gyermekek jogainak védelmét. A tizenegy intézkedést az Európai Bizottság a következő években kívánja megvalósítani. A jövőben minden, a gyermekeket közvetlenül vagy közvetve érintő uniós politika kidolgozása és végrehajtása közben figyelemmel kell lenni a gyermekek érdekeire. A hamarosan elfogadandó nemzeti romaintegrációs stratégiák európai keretében is kiemelt figyelmet kell kapniuk a gyerekeknek. A bizottság szeretné, ha a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei – az Európa Tanács 2010. november 17-i iránymutatásainak megfelelően – valóban gyermekbaráttá válnának, a gyermekek (különösen a veszélyeztetettek) megfelelő védelmet kapnának. A bizottság a bűncselekmények áldozatainak, illetve a veszélyeztetett gyanúsítottak és vádlottak védelméről szóló javaslatainak kidolgozásakor is (2011–2012) külön figyelmet fordít a gyermekekre. Az intézkedések listáján a bírák és az igazságszolgáltatásban dolgozó más szakemberek, valamint a gyámok, a hatóságok és a kísérő nélküli kiskorúakkal közeli kapcsolatba kerülő más személyek képzése is szerepel. További fontos intézkedési terület a gyermekek online közegben való védelme, az internet biztonságosabbá tétele. A rövid távú célkitűzések között szerepel az eltűnt gyerekek bejelentésére szolgáló forródrót és a riasztási mechanizmus EU-szerte történő bevezetése és teljes körű használata. Az intézkedési lista szerint 2013-ig tervezik a szülői felelősségre vonásra vonatkozó határozatok elismerésének és végrehajtásának elősegítését szolgáló uniós joganyag felülvizsgálatát.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn